

خونگیری

اصول و تکنیک‌ها

مجموعه کتاب‌های کار در آزمایشگاه تشخیص طبی

دکتر رضا محمدی

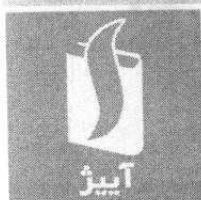
عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشگاه آزاد اسلامی

آییش

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هرکس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر، نشر یا پخش کند، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

سرشناسه : محمدی، رضا، ۱۳۴۳ -
عنوان و نام پدیدآور : خونگیری: اصول و تکنیک‌ها مجموعه کار در آزمایشگاه‌های تشخیص
پدیده‌آور : طبی/مولف رضا محمدی.
مشخصات نشر : تهران: آبیژ، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری : ۱۸۴ص.
شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۰۶۸۴-۹
وضعیت فهرست : فیبا
زبانی : بسی
رصفه :
موضوع : Phlebotomy -- Laboratory manuals :
رده بندی کتبی : ۱۵/RB۴۵
رده بندی دیویی : ۷۵۶۱/۶۱۶
شماره کتابساز : ۶۱۹۱۹
ملی :

خونگیری اصول / تکنیک مجموعه کتاب‌های کار در آزمایشگاه‌های تشخیص طبی

تالیف دکتر رضا محمدی

ناشر

آبیژ

قطع

وزیری

نوبت چاپ

اول

تاریخ چاپ

۱۳۹۹

تیراژ

۵۰۰

صفحات

۱۸۴

۳۰۰۰۰ تومان

شابک

۹۷۸-۹۶۴-۹۷۰-۶۸۴-۹

دفتر انتشارات

تهران، خیابان کارگر جنوبی، خیابان لبافی نژاد غربی، پلاک ۲۱۵

تلفن

۶۶۵۶۸۰۹۶-۸

مرکز پخش کتابیران: تهران، خیابان لبافی نژاد، بین اردیبهشت و فروردین، پلاک ۲۲۸

تلفن: ۶۶۴۱۳۲۷۲ - ۶۶۴۱۴۵۱۵ - ۶۶۴۱۱۱۷۳ - ۶۶۴۹۴۴۰۹ WWW.Ketabiran.ir

فروش اینترنتی WWW.Nakketab.com ناک کتاب سایت رسمی فروش کتاب آبیژ، نوپردازان و گهواره کتابیران

مقدمه

بخش مهمی از خطاهای قبل-آزمایش و شکایات بیماران مربوط به فعالیت کارکنان بخش خونگیری است. خونگیری یک فرایند تهاجمی است که ممکن است منجر به آسیب بیمار و عدم رضایت وی گردد. از طرف دیگر خونگیری نامناسب می تواند بر نتایج آزمایش تأثیرگذار باشد. لذا داشتن مهارت لازم در خونگیری و استفاده از تکنیک های صحیح، اهمیت اساسی در کسب رضایت بیماران و رسیدن به نتایج مطلوب آزمایش دارد. علاوه بر این کارکنان بخش خونگیری می بایست شناخت خوبی از وسایل و تجهیزات بخش خونگیری داشته باشند، شناخت آنها از آزمایش های درخواستی مطلوب باشد، نکات ایمنی را به خوبی بشناسند و رعایت کنند، و بالاخره در صورت رخداد حوادث بتوانند بخوبی آنها را مدیریت کنند. لذا برای کاهش خطاهای قبل-آزمایش در بخش خونگیری و افزایش رضایت بیماران لازم است کارکنان بخش خونگیری تحت آموزش مناسب قرار گرفته و عملکرد آنها بخوبی مورد ارزیابی قرار گیرد.

هدف از تألیف کتاب خیر: اصول و تکنیک ها که از مجموعه کتاب های کار در آزمایشگاه های تشخیص طبی است، ارائه یک کتاب سبک جامع در خصوص تکنیک های خونگیری به همراه آشنایی با تجهیزات و وسایل این بخش در کنار ارائه دستورالعمل های لازم جهت تهیه نمونه مناسب، پیشگیری از حوادث و مدیریت حوادث رخ داده می باشد. در این کتاب به کارمندان بخش خونگیری می توانند براساس آن آموزش لازم را دریافت کنند و با مطالعه آن به اطلاعات خود در خصوص کار در این بخش برسند.

کتاب شامل ۹ فصل است. در سه فصل ابتدایی به ریب موضوعات مربوط به دستگاه گردش خون، وسایل و ابزار بخش خونگیری و آماده سازی بیمار برای خونگیری، مورد بحث قرار می گیرند. در این راستا، ضمن آشنایی با ساختمان و خصوصیات عروق بدن، با ابزار لازم مورد استفاده برای خونگیری صحیح و همچنین دستورالعمل های آماده سازی بیماران برای تهیه نمونه مورد نیاز آشنا می شویم.

در فصول ۴ تا ۶ به ترتیب به خونگیری های وریدی، پوستی (مورس) و سریانی اشاره می شود و در این راستا ابتدا با محل های مناسب این خونگیری ها آشنا می شویم و سپس روش های اجرایی این نوع خونگیری ها اشاره می شود که رعایت آنها برای کسب نتایج رضایت بخش و کاهش خطا ضروری است. فصل ۷ اختصاص به آزمایش های زمان سیلان، زمان انعقاد و توبرکولین دارد. معمولاً در بخش

نمونه برداری آزمایشگاه های تشخیص طبی و توسط کارکنان خونگیری انجام می شوند و لازم است این کارکنان اطلاعات لازم در خصوص انجام صحیح این آزمایش ها را داشته باشند. در فصل ۸ مشکلات و عوارض خونگیری، بخصوص خونگیری وریدی، مورد بحث قرار می گیرد که آشنایی با آنها برای پیشگیری از این عوارض و مدیریت عوارض حاصل بسیار مهم است. بالاخره، در فصل ۹ به پردازش و هندلینگ نمونه اشاره می شود که معمولاً در بخش جداسازی صورت می گیرد، ولی با توجه به اهمیت موضوع و ارتباط تنگاتنگ آن با بخش خونگیری، در این کتاب مورد بحث قرار می گیرد.

این کتاب همانند سایر کتاب‌های اینجانب به همت انتشارات آبیژ چاپ و منتشر شده است که لازم می‌دانم به خصوص در این شرایط اقتصادی نامناسب از مدیریت انتشارات و همچنین آقای قارلقی، خانم میرفخرایی و خانم تقی‌خانی کمال تشکر را داشته باشم که در این زمینه همکاری کامل را با اینجانب داشتند.

در خاتمه از تمامی اساتید، مسئولین فنی، کارشناسان و دانشجویانی که این کتاب را مطالعه می‌کنند، درخواست می‌شود که انتقادات و پیشنهادات خود در خصوص این کتاب و سایر کتاب‌های اینجانب را از طریق پست الکترونی R.Mohammadi.bio@gmail.com با اینجانب در میان بگذارند.

دکتر رضا محمدی

www.ketab.ir

فهرست مطالب

فصل ۱. دستگاه گردش خون.....	۱
۱-۱ سیستم عروقی.....	۱
ساختمان و انواع عروق خونی.....	۱
شریان‌ها.....	۲
مویرگ‌ها.....	۶
وریدها.....	۶
۱-۲ ملاحظات کلی برای خونگیری.....	۷
خونگیری وریدی.....	۷
خونگیری مویرگی.....	۷
خونگیری شریانی.....	۸
فصل ۲. لوازم و مواد مورد نیاز.....	۹
۲-۱ وسایل مورد نیاز برای آماده‌سازی بیمار.....	۹
صندلی خونگیری.....	۹
تخت.....	۹
۲-۲ مواد و وسایل مرتبط با ایمنی و بهداشت.....	۱۱
وسایل مرتبط با فرد نمونه‌گیر.....	۱۲
مواد بهداشتی و ضدعفونی‌کننده.....	۱۲
ظروف دفع پسماندها.....	۱۴
کمک‌های اولیه.....	۱۴
۲-۳ ابزارهای جمع‌آوری خون.....	۱۵
رگ‌بند (تورنیکت یا گارو).....	۱۵
لوازم خونگیری.....	۱۶
لوله‌ها و ظروف جمع‌آوری نمونه خون.....	۱۹
ترتیب پر نمودن لوله‌ها و انتقال تا خواسته افزودنی‌ها.....	۲۹
۲-۴ سایر وسایل و مواد.....	۳۱
وسایل جمع‌آوری سایر نمونه‌ها.....	۳۱
وسایل و مواد مورد نیاز برای انجام برخی آزمایش‌ها.....	۳۲
آزمایش‌های تحمل گلوکز.....	۳۳
آزمایش‌های سیلان (BT) و انعقاد (CT).....	۳۴
آزمایش توپرکولین یا PPD.....	۳۴

فصل ۳. آماده سازی بیمار	۳۵
۳-۱ برخورد صحیح با بیمار	۳۶
محرم‌انگي و حریم خصوصی	۳۸
۳-۲ آماده سازی عمومی بیمار	۳۹
تعیین هویت بیمار	۳۹
وضعیت روحی و روانی بیمار	۳۹
وضعیت تغذیه بیمار	۴۰
وضعیت فیزیکی بیمار	۴۰
حساسیت بیمار نسبت به مواد و وسایل مورد استفاده	۴۲
۱. اخذ اولیه محل نمونه‌گیری	۴۳
۲. خنثی کردن اثرات دارویی	۴۴
۳. استفاده از تجهیزات فیزیکی	۴۶
۳-۳ دستورالعمل تهیه نمونه برای آزمایش‌های خاص	۴۶
آزمایش‌های بی‌زمان	۴۶
جمع‌آوری نمونه در شرایط خاص	۵۱
جمع‌آوری نمونه‌های ادرار	۵۴
تهیه نمونه برای عفونت‌های اگلی	۵۹
آزمایش مایع منی یا اسپرموگرام	۶۰
تهیه نمونه برای بررسی بیماری‌های فارجی	۶۱
تهیه نمونه برای آزمایش اوره از تنفسی (UBT)	۶۱
تهیه نمونه خلط برای کشت و مستقیم سل	۶۲
۳-۴ دریافت و جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز	۶۲
جمع‌آوری اطلاعات تکمیلی	۶۲
دریافت رضایت‌نامه	۶۳
ثبت اطلاعات مورد نیاز بر روی نمونه‌ها	۶۳
فصل ۴. خونگیری وریدی	۶۵
۴-۱ محل خونگیری وریدی و نحوه آماده‌سازی آن	۶۵
محل خونگیری وریدی	۶۵
۴-۲ خونگیری وریدی با سیستم لوله خلاء (ETS)	۶۹
وسایل اختصاصی ETS	۷۰
روش اجرایی تهیه نمونه خون وریدی با سیستم لوله خلاء (EST)	۷۱
۴-۳ خونگیری وریدی با استفاده از سرنگ یکبار مصرف	۷۹
سرنگ استریل یکبار مصرف	۸۰
دور ریختن سوزن	۸۱

۸۲	روش اجرایی تهیه نمونه خون وریدی با استفاده از سرنگ
۴-۴	خونگیری به روش سیستم پروانه‌ای
۸۷	اجزاء سیستم ست پروانه‌ای
۸۷	روش اجرایی تهیه نمونه خون وریدی با ست پروانه‌ای و نگهدارنده ETS
۹۱	مشکلات خونگیری وریدی
۹۲	ناتوانی در خونگیری
۹۴	خونگیری در شرایط خاص
۹۷	تهیه نمونه نامناسب
۹۹	فصل ۵. خونگیری مویرگی
۹۹	۵-۱ اصول خونگیری مویرگی
۹۹	موارد کاربرد خونگیری مویرگی
۱۰۰	معایب خونگیری مویرگی
۱۰۱	محل خونگیری مویرگی
۱۰۴	وسایل نمونه‌گیری مویرگی
۱۰۷	۵-۲ تکنیک‌های خونگیری مویرگی
۱۰۷	روش اجرایی خونگیری از دست
۱۱۱	روش اجرایی خونگیری مویرگی از پاشنه پا
۱۱۵	روش اجرایی خونگیری مویرگی از گوشه گوش
۱۱۹	فصل ۶. خونگیری شریانی
۱۱۹	۶-۱ کلیات خونگیری شریانی
۱۱۹	انتخاب محل خونگیری
۱۲۱	آزمایش آلن
۱۲۲	عوارض خونگیری شریانی و نحوه پیشگیری از آنها
۱۲۳	۶-۲ تکنیک خونگیری شریانی
۱۲۳	روش اجرایی تهیه نمونه خون شریانی از شریان رادیال
۱۲۵	خطاهای نمونه‌گیری شریانی
۱۲۸	فصل ۷. سایر آزمایش‌ها
۱۲۷	۷-۱ آزمایش زمان سیلان
۱۲۷	منابع خطا و نحوه برخورد با آنها
۱۲۹	روش‌های انجام آزمایش سیلان
۱۳۳	۷-۲ آزمایش زمان انعقاد
۱۳۶	۷-۳ آزمایش تویرکولین
۱۳۶	متغیرهای مهم آزمایش
۱۳۹	روش انجام آزمایش